

Олексій КАМИШАНСЬКИЙ,
декан факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
полковник поліції

РОЛЬ ПРАКТИЧНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ

Домашнє насильство становить серйозну проблему, яка негативно впливає на життя мільйонів людей. Зазначене негативне явище не має національних або культурних меж. Прояви домашнього насильства множинні, а випадки – численні. Небезпека цього явища полягає не лише у суб'єктивній кривді, яку завдають жертві домашнього насильства, а й у шкоді родині та стійкому розвитку держави в цілому.

Зауважимо, що за офіційними даними Національної поліції України, у 2022 році надійшло 244 381 звернення з приводу фактів домашнього насильства, що на 40 % більше, ніж у попередньому році (144 394) та на 15 % більше, ніж у 2020 році (208 748) і на 41 % більше, ніж у 2019 році (141 814) [1].

Очевидно, що поліція відіграє важливу роль у протидії домашньому насильству. Це зумовлено специфікою завдань, покладених на поліцію, адже згідно з п. 18) ч. 1 ст. 23 «Основні повноваження поліції» поліція вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі [2]. З іншого боку саме поліцейські першими прибувають на місце події, здійснюють первинний огляд, приймають рішення про те, чи є підстави для затримання кривдника, та надають допомогу потерпілим особам.

При цьому ефективна протидія поліції домашньому насильству багато в чому пов'язана з якістю підготовки поліцейських. Тут варто погодитись із Б. Логвиненком у тому, що населення України потребує висококваліфікованих поліцейських, здатних забезпечити ефективну роботу Національної поліції щодо охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави [3, с. 20]. Але досягнути високого рівня професіоналізму неможливо без впровадження новацій до системи традиційної підготовки поліцейських у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання.

Забезпечити якісну підготовку поліцейських у цілому та з протидії домашньому насильству зокрема, здатна практично орієнтована система підготовки, яка передбачає навчання за реальними прикладами (кейсами). Завдяки такому підходу здобувачі вищої освіти (курсанти) та слухачі первинної професійної підготовки можуть отримати необхідні для подальшої поліцейської діяльності належні знання.

Вважаємо, що практично орієнтована підготовка поліцейських має ряд переваг перед традиційною системою підготовки:

- по-перше, вона дозволяє поліцейським відпрацювати правильні алгоритми дій, необхідні для ефективного реагування на різноманітні випадки домашнього насильства;
- по-друге, вона посилює обізнаність у проблемах під час реагування на факти вчинення домашнього насильства;
- по-третє, вона сприяє підвищенню ефективності роботи поліції, а отже й рівня довіри з боку населення.

З метою наближення здобувачів вищої освіти (курсантів) до реальних умов та особливостей поліцейської діяльності з протидії домашньому насильству в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ діє відповідний навчальний полігон.

Основним завданням полігону є забезпечення проведення практичних занять на високому науковому, методичному і технічному рівні згідно з чинними навчальними програмами і методичними рекомендаціями, а також організація і проведення позааудиторної, факультативної, гурткової роботи, завдяки чому розвиваються творчі дослідницькі здібності здобувачів. На навчальному полігоні проводяться заняття з навчальних дисциплін та відпрацювання відповідних тем; курсів підвищення кваліфікації та спеціалізації відповідно до профілю; навчально-тематичних тренінгів на факультативній основі [4].

Завдяки практично орієнтованій підготовці поліцейських на навчальному полігоні забезпечується:

- а) ознайомлення з різними формами домашнього насильства;
- б) відпрацювання вправ щодо навичок спілкування та реагування на протиправні прояви;
- в) тактика застосування спеціальних засобів поліцейськими;
- г) вивчення алгоритмів дій поліцейських в різноманітних сценаріях та ситуаціях.

На наше переконання, теоретичні знання мають обов'язково поєднуватись із практикою. Це дозволяє здобувачам глибше засвоїти пройдений матеріал та «відчути» дію адміністративно-правових норм як регулятора суспільних відносин у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Загалом поліцейські, які пройшли практично орієнтовану підготовку, більше обізнані у видах домашнього насильства. Це дозволяє їм своєчасно виявляти випадки насильства та надавати допомогу потерпілим особам. Поліцейські, які пройшли практично орієнтовану підготовку, краще розуміють психологію кривдників та потерпілих. Це дозволить їм в подальшому приймати найбільш ефективні рішення при реагуванні на факти домашнього насильства. Тому практично орієнтована підготовка поліцейських важлива для успішного подолання проблеми домашнього насильства в Україні. Вона є важливим елементом підготовки поліцейських у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, що органічно поєднує теорію з практикою поліцейської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Змисла М. Чи втратило домашнє насильство свою актуальність в умовах воєнного стану? Юридична Газета URL: <https://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/chi-vtratilo-domashne-nasilstvo-svoyu-aktualnist-v-umovah-voennogo-stanu-.html>.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
3. Логвиненко Б. О. Підготовка поліцейських у закладах вищої освіти МВС України: перспективи на майбутнє. *Правова освіта та наука в умовах євроінтеграції: матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Дніпро, 18 березня 2021 р.)*. Дніпро: НТУ «ДП», 2021. С. 19-21.
4. Протидія домашньому насильству URL : <https://dduvs.in.ua/pro-universytet/navchalni-poligony/protydiya-domashnomu-nasylstvu/>

Дар'я КАПУСТЬЯН,

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Роман ОПАЦЬКИЙ,

доцент кафедри адміністративного
права та адміністративної діяльності

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, доцент

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА
ПІД ЧАС ВІЙНИ**

Збройна агресія російської федерації проти України викликала повну суперечливість сучасної реальності. Неабияка напруга та невизначеність, спричинені вторгненням, перетинають всі сфери життя індивідуальної особистості, а також країни в цілому. Збентеженість та втрата контролю над власним життям супроводжують багатьох, роблячи їх невідпорно вразливими перед постійною загрозою. Війна стає пожевленим місцем для насильства в сім'ї, перетворюючи звичайне явище в ще більш небезпечний виклик, ніж у часи миру [1].

Обмеження у пересуванні, утруднене спілкування та загроза обстрілів різко обмежують можливість пошуку допомоги для потерпілих від домашнього насильства. Зниження доступу до родини, друзів та відповідних структур збільшує фізичну, матеріальну та моральну залежність постраждалих від їхніх кривдників. В окупованих територіях ускладнюється виявлення та розслідування випадків домашнього насильства. Частково випали з поля зору правоохоронних органів ті, хто змінив своє місце проживання через бойові дії [3].